

Algemene Rekenkamer

0 BD

Minister van Veiligheid en Justitie
Postbus 20301
2500 EH DEN HAAG

DATUM 28 augustus 2012
BETREFT Overleg inzake art. 96 CW 2001 over het ontwerpvoorstel van wet tot wijziging van de Politiewet 2012

Geachte heer Opstelten,

Met uw brief van 20 juli 2012, kenmerk 286549, heeft u het ontwerpvoorstel van wet tot wijziging van de Politiewet 2012 in verband met de positie van de korpschef en van de regioburgemeester alsmede enkele andere verbeteringen met de bijbehorende memorie van toelichting aan de Algemene Rekenkamer gestuurd. Met het oog op artikel 96 van de Comptabiliteitswet 2001 berichten wij u over onze bevoegdheden, over de ministeriële verantwoordelijkheid en het budgetrecht van de Tweede Kamer, de gevolgen van de juridische status van de politie en de toezichtrelatie tussen de minister van Veiligheid en Justitie en de nationale politie.

Politiewet 2012 en wijzigingen op deze wet

In 2011 hebben wij met de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie reeds overleg gevoerd over het wetsvoorstel en de nota van wijziging bij het wetsvoorstel houdende vaststelling van een nieuwe Politiewet (Politiewet 2012). De Politiewet 2012 is daarna voorgelegd aan de Staten-Generaal. De Tweede Kamer heeft de Politiewet 2012 op 6 december 2011 unaniem aangenomen. De Eerste Kamer heeft deze wet op 10 juli 2012 aangenomen op voorwaarde dat de minister van Veiligheid en Justitie zo spoedig mogelijk de zorgen van de Eerste Kamer over de Politiewet 2012 wegneemt met wetswijzigingen. De zorgen hadden voornamelijk betrekking op de positie van de korpschef in relatie tot de minister (krijgt de korpschef niet een té zelfstandige positie ten opzichte van de politiek

UW KENMERK
ONS KENMERK 12006333 R
BIJLAGEN

2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

verantwoordelijke minister) en op de positie van de regioburgemeester. De minister heeft de Eerste Kamer toegezegd de wijzigingen van de Politiewet 2012 zo spoedig mogelijk voor te leggen aan de Staten-Generaal. Het nu voorliggende ontwerpvoorstel van wet tot wijziging van de Politiewet 2012 bevat deze voorstellen.

2/6

Bevoegdheden Algemene Rekenkamer

De Politiewet 2012 beheist de instelling van één landelijke politieorganisatie met eigen rechtspersoonlijkheid. De wetswijziging die u nu voorstelt, brengt hierin geen verandering. Wij constateren dan ook – net als in onze brief van 24 maart 2011 – dat de Algemene Rekenkamer bij de in te stellen landelijke politieorganisatie een controletaak en –bevoegdheden krijgt op grond van artikel 91, eerste lid, aanhef en onder d van de Comptabiliteitswet 2001. Dit betekent dat wij bij deze rechtspersoon met een wettelijke taak zowel rechtmatigheids- als doelmatigheidsonderzoek kunnen verrichten, waarbij alle relevante aspecten kunnen worden betrokken.

Een nieuw orgaan dat met de voorliggende wetswijziging in het leven wordt geroepen, is de Commissie van toezicht op het beheer (art. 57). Dit zelfstandig bestuursorgaan krijgt geen eigen rechtspersoonlijkheid, maar maakt onderdeel uit van de Staat. De Algemene Rekenkamer krijgt bij de Commissie van toezicht controlerechten op grond van artikel 87 van de Comptabiliteitswet 2001. Dit betekent dat wij bij dit zelfstandig bestuursorgaan zowel rechtmatigheids- als doelmatigheidsonderzoek kunnen verrichten, waarbij alle relevante aspecten kunnen worden betrokken.

Ministeriële verantwoordelijkheid en budgetrecht Staten-Generaal

In onze brief van 24 maart 2011 wezen wij op de hybride situatie die met het wetsvoorstel tot vaststelling van een nieuwe Politiewet en de nota van wijziging daarop zou ontstaan. We stelden namelijk vast dat de minister van Veiligheid en Justitie op basis van het wetsvoorstel vergaande bevoegdheden krijgt om rechtstreeks te sturen op het beheer en de taakuitvoering van de politie als ware het een eigen dienstonderdeel. Als de politie beschouwd kan worden als dienstonderdeel van het Ministerie van VenJ zou dat ook betekenen dat het budgetrecht van de Staten-Generaal onverkort van toepassing zou zijn. In het wetsvoorstel was echter opgenomen dat de politie een zelfstandige rechtspersoon met een wettelijke taak zou worden en dat de begroting en jaarrekening van de politie geen onderdeel zouden uitmaken van de departementale begroting en verantwoording. Hierdoor ontstaat onduidelijkheid over de status van de begroting

en verantwoording van de politie en daarmee ook over de reikwijdte van het budgetrecht van de Staten-Generaal. Wij gaven in onze brief daarom aan het belangrijk te vinden de sturingsrelatie eenduidiger te formuleren en gaven de staatssecretaris in overweging daarbij ook de juridische status van de politie mee te nemen. Immers, door de vele directe bevoegdheden van de minister van VenJ ten aanzien van het beheer is de facto sprake van een dienstonderdeel van het Ministerie van Veiligheid en Justitie. Het ware daarom beter om dit ook in de juridische status tot uitdrukking te brengen, zodat hier geen misverstanden over kunnen ontstaan.

Met het nu voorliggende ontwerpvoorstel krijgt de minister van VenJ aanvullende bevoegdheden om rechtstreeks te sturen op het beheer van de politie en wordt zijn greep op de politie nog verder versterkt. Zo heeft de minister de bevoegdheid om de sterkte en middelen te verdelen over de onderdelen van de politie. Daarnaast worden de wettelijke taken van de korpschef ten aanzien van begroting, beheersplan en jaarverslag uit de Politiewet 2012 geschrapt. Hierdoor – zo geeft de memorie van toelichting aan – ‘verschuift het initiatief ten aanzien van deze belangrijke beheersstukken van de korpschef naar de minister’. Tevens wordt in het ontwerpvoorstel de verantwoordingsplicht van de korpschef aan de minister expliciet vastgelegd.

Op basis van de bevoegdheden in de Politiewet 2012 en het ontwerpvoorstel stuurt de minister van VenJ de politie voor wat betreft het beheer volledig aan als ware het een dienstonderdeel van het Ministerie van VenJ. Wij stellen daarom vast dat de minister van VenJ volledig verantwoordelijk wordt voor het beheer van de politie. We wijzen er hierbij op dat deze verantwoordelijkheid niet opgenomen is in de tekst van de Politiewet 2012 en niet in de tekst van het ontwerpvoorstel. Bovendien staat in artikel 27, lid 1 van de Politiewet 2012 dat de ‘korpschef is belast met de leiding en het beheer van de politie’, wat leidt tot onduidelijkheid over de verantwoordelijkheid van de minister van VenJ. Het ware daarom verstandig artikel 27 van de Politiewet 2012 aan te passen door het opnemen van de verantwoordelijkheid van de minister en de formulering van de verantwoordelijkheid van de korpschef ten aanzien van het beheer hierop aan te passen.

Doordat de minister van VenJ volledig verantwoordelijk is voor het beheer van de politie, vallen de autorisatie van de begroting van de politie en de dechargeverlening op basis van de verantwoording van de politie volledig onder het budgetrecht van de Staten-Generaal. Dit is inclusief het recht van amendement

van de Tweede Kamer. De begroting en verantwoording van de politie worden daarmee integraal onderdeel van de departementale begroting en verantwoording van het Ministerie van VenJ.

4/6

Gevolgen juridische status politie

In onze brief van 24 maart 2011 hebben we aangegeven het belangrijk te vinden de sturingsrelatie tussen de minister van VenJ en de politie eenduidiger te formuleren en gaven we de staatssecretaris in overweging daarbij ook de juridische status van de politie mee te nemen.

Wij stellen op basis van de Politiewet 2012 en het ontwerpvoorstel vast dat de minister van VenJ vasthoudt aan de juridische status van de politieorganisatie, namelijk een rechtspersoon met een wettelijke taak (RWT). Door te kiezen voor de juridische status van RWT wordt de verantwoording van de politie buiten de rijksrekening gehouden en daarmee ook buiten de jaarlijkse controlewerkzaamheden en oordeelsvorming van de Algemene Rekenkamer ten behoeve van de goedkeuring van de Rijksrekening. We vinden dit onwenselijk gegeven onze vaststelling dat het budgetrecht van de Tweede Kamer volledig van toepassing is op de begroting en verantwoording van de politie.

Verder wijzen wij er op dat de schuldpositie van rechtspersonen met een wettelijke taak in beginsel niet meegenomen wordt in de berekening van de EMU-schuld en de Staatsbalans. Gegeven de volledige verantwoordelijkheid van de minister van VenJ voor het beheer van de politie, zouden wij het onwenselijk vinden als de schuldpositie van de politie niet meegenomen zou worden in de berekening van de EMU-schuld en de Staatsbalans.

We zullen over deze punten in overleg treden met u en met de minister van Financiën.

Toezicht

De minister beoogt met het wijzigingsvoorstel het toezicht op de politie te versterken door de instelling van een Commissie van toezicht op het beheer. Deze commissie wordt belast met het toezicht op het beheer van de politieorganisatie door de korpschef. Op basis van de Politiewet 2012 is de Inspectie Veiligheid en Justitie belast met het toezicht op de taakuitvoering en de kwaliteitszorg door de politie evenals het toezicht op de kwaliteit van de politieopleidingen en examinering. Het is nog onduidelijk hoe de werkzaamheden van beide toezichthouders zich verhouden tot elkaar en tot de verantwoordelijkheden van de minister van Veiligheid en Justitie. De werkzaamheden van de twee toezichthouders en de drie kernelementen van het toezicht (informatieverzameling,

oordeelsvorming en interventie) moeten goed op elkaar zijn afgestemd. De Algemene Rekenkamer verwacht dat de minister van Veiligheid en Justitie een toezichtvisie opstelt voor de politie en dat de toezichthouders deze uitwerken in een toezichtbeleid of jaarplannen op basis van een risicoanalyse. Deze toezichtvisie dient richting te geven aan het toezicht op de politie door aan te geven wie (de Commissie van toezicht, de Inspectie VenJ of de minister) voor welke onderdelen van de taakuitoefening en het beheer verantwoordelijk is voor de informatieverzameling, oordeelsvorming en eventuele interventies. De toezichtvisie kan voorts helpen om leemten en dubbelingen in het toezicht te voorkomen.

Wij zien met belangstelling uit naar een toezichtvisie voor de politie en de uitwerkingen daarvan door de toezichthouders. We zullen deze documenten toetsen aan onze normen en de Tweede Kamer daarover informeren.

Conclusie

Op basis van het bovenstaande stellen wij vast dat de minister van VenJ volledig verantwoordelijk is voor het beheer van de politie. Daarnaast stellen we vast dat het budgetrecht van de Staten-Generaal onverkort van toepassing is op de begroting en verantwoording van de politie. We bevelen de minister van VenJ aan:

- zijn volledige verantwoordelijkheid voor het beheer van de politie en de ondergeschiktheid van de korpschef ten aanzien van deze verantwoordelijkheid expliciet op te nemen en toe te lichten in het ontwerpvoorstel;
- de begroting en verantwoording van de politie integraal onderdeel te maken van de departementale begroting en verantwoording van het ministerie van VenJ;
- een toezichtvisie op te stellen voor de politie en ervoor te zorgen dat de toezichthouders deze uitwerken in een toezichtbeleid of jaarplannen op basis van een risicoanalyse.

Voorts vinden wij het onwenselijk dat de juridische status van de politie ervoor zorgt dat de verantwoording van de politie buiten de jaarlijkse controlewerkzaamheden en oordeelsvorming van de Algemene Rekenkamer ten behoeve van de goedkeuring van de Rijksrekening wordt gehouden.

Daarnaast vinden we het onwenselijk als de schuldpositie van de politie niet zou worden meegenomen in de berekening van de EMU-schuld en de Staatsbalans.

